

Predmet C-179/20

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

7. travnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Curtea de Apel București (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

3. ožujka 2020.

Tužitelj:

Fondul Proprietatea SA

Tuženici:

Guvernul României

SC Complexul Energetic Hunedoara SA, u likvidaciji

SC Complexul Energetic Oltenia SA

Compania Națională de Transport al Energiei Electrice
„Transelectrica” SA

Intervenijent:

Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri

Predmet glavnog postupka

Upravna tužba za poništenje Hotărârea Guvernului României nr. 138/2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică (Odluka rumunjske vlade br. 138/2013 o donošenju mjera za sigurnost opskrbe energijom; u daljnjem tekstu: Odluka br. 138/2013). Spor se odnosi, s jedne strane, na pitanje dodjeljuje li se tim aktom državna potpora i, s druge strane, na pitanje protivi li se taj akt protivno Direktivi 2009/72.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a traži se tumačenje članka 107. i članka 108. stavka 3. UFEU-a te članka 15. stavka 4. Direktive 2009/72.

Prethodna pitanja

a) predstavlja li zakonodavstvo koje je donijela rumunjska država, a kojim se propisuje da se u korist dvaju društava koja su u većinskom državnom vlasništvu:

a.1. odobri prioritarno dispečiranje i obveza operatora prijenosnog sustava da od tih društava kupuje tehnološke usluge povezane sa sustavom te

a.2. da zajamčen pristup elektroenergetskim mrežama za električnu energiju koju proizvode ta dva društva, čime se osigurava njihovo neprekidno funkcioniranje,

državnu potporu u smislu članka 107. UFEU-a, odnosno mjeru koju financira država ili koja se financira iz državnih sredstava; je li selektivna i može li utjecati na trgovinu među državama članicama? Ako odgovor bude potvrđan, podliježe li ta državna potpora prijavi iz članka 108. stavka 3. UFEU-a?

b) Je li davanje prava na zajamčeni pristup elektroenergetskoj mreži od strane rumunjske države dvama društvima u većinskom državnom vlasništvu, čime se osigurava njihovo neprekidno funkcioniranje, u skladu s odredbama članka 15. stavka 4. Direktive 2009/72/EZ?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 107. i članak 108. stavak 3. UFEU-a

Direktiva br. 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ: članak 15. stavak 4.;

Direktiva br. 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ: uvodna izjava 60., članak 16. stavak 2. točka (b);

Direktiva br. 2005/89/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o mjerama sigurnosti opskrbe električnom energijom i ulaganja u infrastrukturu: uvodna izjava 5.

Navedene nacionalne odredbe

Hotărârea Guvernului României nr. 138/2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică (Odluka rumunjske vlade br. 138/2013 o donošenju mjera za sigurnost opskrbe energijom). Na temelju tog akta odobren je zajamčeni pristup elektroenergetskim mrežama za energiju koju proizvode termoelektrane u vlasništvu tuženika, društava SC Complexul Energetic Hunedoara SA (u daljnjem tekstu: CEH) i SC Complexul Energetic Oltenia SA (u daljnjem tekstu: CEO). Osim toga, društvu Compania Națională de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” SA (Nacionalno poduzeće za prijenos električne energije; u daljnjem tekstu: Transelectrica) je kao operatoru prijenosnog sustava naložena obveza da jamči prioritarno dispečiranje prethodno navedene električne energije, pod uvjetima predviđenim propisima koje donosi Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (Nacionalno regulatorno tijelo za energiju; u daljnjem tekstu: ANRE). Naposljetku, kako bi se zadržala razina sigurnosti nacionalnog sustava električne energije, tim je dvama trgovačkim društvima naložena obveza pružanja društvu Transelectrica pomoćnih usluga povezanih sa sustavom određene vrijednosti električne snage, pod uvjetima predviđenima propisima koje donosi ANRE. Takve su se mjere primjenjivale u razdoblju od 15. travnja 2013. do 1. srpnja 2015., a kasnije su produljene isključivo u odnosu na CEH do 31. prosinca 2017.

Legea nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale (Zakon o električnoj energiji i prirodnom plinu br. 123/2002; u daljnjem tekstu: Zakon br. 123/2012): članak 5. stavak 3., kojim se u rumunjsko pravo prenosi članak 15. stavak 4. Direktive 2009/72 i koji predstavlja pravnu osnovu Odluke br. 138/2013: „vladinom odlukom može se zbog sigurnosti opskrbe električnom energijom odobriti zajamčen pristup elektroenergetskim mrežama za električnu energiju proizvedenu u elektranama koje koriste domaća goriva, ali u godišnjoj količini koja ne premašuje 15 % sveukupne primarne energije nužne za proizvodnju električne energije koja odgovara krajnjoj bruto potrošnji u predmetnoj državi članici.”

Kratak prikaz činjeničnog stanja i glavnog postupka

- 1 Tužitelj, društvo Fondul Proprietatea SA (u daljnjem tekstu: tužitelj), manjinski je dioničar društva Hidroélectrique SA, koje proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora i koje je većinski pružatelj tehnoloških usluga povezanih sa sustavom u Rumunjskoj. Većinski dioničar tog društva je rumunjska država. Tuženici CEH i CEO dva su društva čiji je većinski dioničar i dalje rumunjska država i koja proizvode električnu energiju iz neobnovljivih izvora koristeći domaća goriva. Tuženik Transelectrica društvo je čiji je kapital u većinskom državnom vlasništvu i jedini je operator prijenosnog sustava u Rumunjskoj.
- 2 U Note de fundamentare (pripremni akti) za Odluku br. 138/2013 navedeni su razlozi koji su doveli do donošenja tog akta. U tom pogledu navedeno je da je za

sigurnost nacionalnog sustava električne energije potrebno postojanje i održavanje mješavine goriva za proizvodnju električne energije koja pokriva nacionalnu potrošnju energije. Prilikom proizvodnje te mješavine rumunjska vlada pridala je posebnu važnost prioritarnoj uporabi domaćih energetske resursa kako bi se zajamčila energetska sigurnost i neovisnost.

- 3 Eksplozivno povećanje kapaciteta za proizvodnju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora tijekom prethodnih godina i, prema predviđanjima, tijekom sljedećih godina zahtijevalo je donošenje mjera kojima se osigurava opskrba električnom energijom u skladu s obrazloženjem iz uvodne izjave 5. Direktive 2005/89.
- 4 Kako bi se zajamčila primjerenost sustava i sigurno pokrivanje potražnje za električnom energijom, bilo je potrebno da u nacionalnom sustavu električne energije postoji određena raspoloživa snaga koju osiguravaju elektrane, a koja je znatno veća od snage vršne potrošnje. Također je bilo obvezno neprekidno održavati operativnu pričuvu na raspolaganju operatoru sustava kojom se mogu uravnotežiti stalne razlike u promjenama opterećenja. Te su se promjene znatno povećale nakon eksplozivnog rasta proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, pri čemu je dostupnost tih proizvođača energije ograničena te se njihova proizvodnja ne može kontrolirati. Stoga je srodan pričuvni kapacitet bio apsolutno nužan kako bi se zajamčila primjerenost sustava.
- 5 Slijedom toga, smanjenje potencijalnih srodnih pričuvnih kapaciteta radi povlačenja iz upotrebe određenih kapaciteta za proizvodnju električne energije koji koriste klasična goriva negativno je utjecalo na sigurnost opskrbe nacionalnog sustava električne energije, pa čak i na energetska sigurnost zemlje.
- 6 U pripremnim aktima također se navodilo pokretanje projekta spajanja češkog, slovačkog, mađarskog i rumunjskog tržišta „4M – Market Coupling” u studenome 2014. Povećanje kapaciteta pograničnog međupovezivanja na mreži na zapadu Rumunjske zahtijevalo je da u tom području ubuduće postoji znatan proizvodni kapacitet.
- 7 Elektrane koje proizvode električnu energiju iz neobnovljivih izvora, osobito elektrane koje koriste ugljen, zabilježile su povećane troškove zato što nisu mogle neprekidno funkcionirati, a svaki put kada su bile zatvorene nisu mogle pružati tehnološke usluge povezane sa sustavom zbog dugih razdoblja pokretanja i vrlo velikih troškova te operacije. Stoga te elektrane nisu mogle biti konkurentne na tržištu te su smanjile svoj doprinos zadovoljavanju energetske potreba, što je utjecalo na lanac u rudarskom sektoru smanjivši količine ugljena korištene u postupku proizvodnje električne energije.
- 8 U tim je okolnostima utvrđeno da je funkcioniranje određenih elektrana koje proizvode električnu energiju iz neobnovljivih izvora bilo nužno kako bi se osigurala opskrba nacionalnog sustava električne energije i energetska neovisnost zemlje. U toj su se situaciji nalazile termoelektrane u vlasništvu CEH-a i CEO-a,

koje su poslovale koristeći goriva za domaću proizvodnju i koje su znatno doprinijele sigurnosti određenih područja vrlo deficitarnog nacionalnog sustava električne energije. Međutim, s obzirom na sporo pokretanje termoelektrana ta dva društva nisu mogla odgovoriti na narudžbe distributera energije kako bi osigurala tehnološke usluge povezane sa sustavom, osim ako rade pri određenoj električnoj snazi.

- 9 U skladu s tim razmatranjima, rumunjska vlada donijela je na temelju članka 5. stavka 3. Zakona br. 123/2012 Odluku br. 138/2013, kojom je odobren zajamčeni pristup elektroenergetskim mrežama u pogledu električne energije koju proizvode CEH i CEO i osigurano prioritetno dispečiranje te električne energije, a tim je društvima naloženo da pružaju tehnološke usluge povezane sa sustavom određene vrijednosti električne snage.
- 10 Smatrajući da mu je tim aktom nanесena šteta kao dioničaru društva Hidroelectrica SA, tužitelj je podnio upravnu tužbu kojom je zatražio poništenje Odluke br. 138/2013 pozivajući se, među ostalim, na postojanje nezakonitih državnih potpora. Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (Ministarstvo gospodarstva, energetike i poslovnog okruženja, Rumunjska) intervenirao je u potporu tuženiku, rumunjskoj vladi. O tužbi je odlučila Curtea de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu, Rumunjska). Protiv prvostupanjske presude podnesena je žalba Înalta Curte de Casație și Justiție (Vrhovni kasacijski sud, Rumunjska), koji je ukinuo pobijanu presudu s obzirom na to da se nisu meritorno ispitali svi razlozi nezakonitosti koje je istaknuo tužitelj te je predmet vratio Curtei de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu), koja je odlučila uputiti Sudu zahtjev za prethodnu odluku u ovom predmetu.

Bitni argumenti stranaka u glavnom postupku

- 11 Što se tiče **nezakonite državne potpore** na temelju Odluke br. 138/2013, **tužitelj** tvrdi da su ispunjeni svi uvjeti iz članka 107. UFEU-a.
- 12 U pogledu uvjeta prema kojem *mjeru mora financirati država ili se ona mora financirati putem državnih sredstava* ističe u biti da, odobravanjem zajamčenog pristupa elektroenergetskim mrežama, CEH i CEO mogu steći pravo da prije konkurenata prodaju proizvedenu energiju. Međutim, napominje da preusmjeravanje izvora financiranja s energetskih tržišta na određene proizvođače na temelju vladine odluke predstavlja oblik financiranja putem javnih sredstava. Osim toga, tvrdi da se javna sredstva koja se nalaze u imovini Transelectrice, društva u većinskom državnom vlasništvu, koriste za kupnju tehnoloških usluga povezanih sa sustavom od CEH-a i CEO-a. Napominje da je Sud, što se tiče državnih društava, presudio da država svojim prevladavajućim utjecajem može usmjeriti upotrebu njihovih sredstava za financiranje posebnih pogodnosti u korist određenih poduzetnika.
- 13 Što se tiče uvjeta koji se odnosi na *postojanje selektivne potpore*, tužitelj tvrdi da on proizlazi iz okolnosti predmetnog slučaja. Naime, elektrane na koje se odnosi

Odluka br. 138/2013 ne posluju neprekidno jer nemaju kupce energije koji osiguravaju njihovo neprekidno funkcioniranje. S tehničkog stajališta, elektrane CEH-a i CEO-a mogle bi zbog sporog pokretanja pružati određene tehnološke usluge povezane sa sustavom isključivo ako su u funkciji u trenutku podnošenja zahtjeva Transelectrice. Istodobno, pokretanje elektrana dovodi do vrlo velikih troškova.

- 14 Kako bi riješila te nedostatke, rumunjska država je Odlukom br. 138/2013 odobrila selektivnu prednost u pogledu sveobuhvatnog paketa, uključujući zajamčeni pristup elektroenergetskim mrežama i prioritetni pristup dispečiranju kao i jamstvo pružanja tehnoloških usluga povezanih sa sustavom. U tom se smislu Odlukom br. 138/2013 utvrđuje prednost tih dvaju društava u vezi s dispečiranjem povezanim s „obvezom” tih društava da pružaju tehnološke usluge povezane sa sustavom. Konkretno, to znači da je Transelectrica dužna te usluge prvenstveno kupiti od CEH-a i CEO-a, bez poštovanja redosljeda ekonomskog prvenstva. Ta pogodnost predstavlja selektivnu prednost dodijeljenu tim dvama društvima. Bez Odluke br. 138/2013 tehnološke usluge povezane sa sustavom kupile bi se na temelju konkurentnih kriterija, odnosno najniže ponuđene cijene.
- 15 Osim toga, rumunjska država tim je društvima odobrila zajamčen pristup elektroenergetskim mrežama. To znači da su CEH i CEO sigurni da će isporučiti određenu količinu električne energije koja osigurava njihovo neprekidno funkcioniranje. Odlukom br. 138/2013 dodjeljuje se CEH-u i CEO-u „sigurnosna mreža” u smislu da su dobavljači električne energije obvezni od tih subjekata kupiti dio električne energije koju isporučuju potrošačima.
- 16 Tužitelj smatra da je mehanizam zajamčenog pristupa uspostavljen za obnovljivu energiju kako bi se promicali izvori ekološke proizvodnje koji nisu onečišćujući. Nasuprot tomu, rumunjska država prenijela je taj sustav u korist CEH-a i CEO-a (koji proizvode onečišćujuću toplinsku energiju) kako bi im pružila prethodno navedene prednosti. Uvođenjem tih mjera oba društva ostvaruju posljedično korist od komercijalne prednosti u odnosu na konkurente.
- 17 Što se tiče uvjeta koji se odnosi na *utjecaj na trgovinu među državama članicama i na činjenicu da je tržišno natjecanje narušeno*, tužitelj tvrdi da okolnost da je tržišno natjecanje narušeno proizlazi iz štetnih učinaka predmetne mjere koja utječe na subjekte koji posluju na energetsom tržištu i koji trpe štetu zbog toga što ne ostvaruju korist od zajamčenog pristupa elektroenergetskoj mreži. CEH i CEO su jedini proizvođači kojima je to pravo dodijeljeno. Osim toga, obvezom društva Transelectrica da od CEH-a i CEO-a kupuje tehnološke usluge povezane sa sustavom ne uzima se u obzir visoka cijena energije koju su proizvela ta dva društva, zanemarujući na taj način kriterije koji proizlaze iz tržišnog natjecanja.
- 18 Naposljetku, što se tiče *obveze prijave*, s obzirom na to da su bili ispunjeni uvjeti u pogledu postojanja državnih potpora, o predmetnoj mjeri trebalo se obavijestiti Komisiju kako bi ocijenila njezinu usklađenost ili neusklađenost s tržišnim

natjecanjem. Sâm izostanak obavijesti podrazumijeva da je predmetna mjera nezakonita.

- 19 Što se tiče **prenošenja članka 15. stavka 4.** Direktive 2009/72 člankom 5. stavkom 3. Zakona br. 123/2012, tužitelj tvrdi da, iako se te dvije odredbe odnose na istu vrstu proizvođača energije, odnosno na one koji kao primarni izvor koriste nacionalna goriva, i njima se predviđa isto ograničenje, odnosno 15 % sveukupne primarne energije nužne za proizvodnju električne energije, ipak postoji znatna razlika između njih. Naime, dok se Direktiva odnosi na iznimnu mjeru kojom se određenim proizvođačima odobrava prioritetni pristup pod određenim strogim uvjetima, članak 5. stavak 3. Zakona br. 123/2012 odnosi se na zajamčeni pristup elektroenergetskim mrežama.
- 20 Uostalom, pojam zajamčenog pristupa autonoman je pojam prava Unije, definiran u uvodnoj izjavi 60. Direktive 2009/28. Osim toga, člankom 16. stavkom 2. točkom (b) te direktive propisuje se da države članice predviđaju prvenstvo pristupa ili zajamčeni pristup mrežnom sustavu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije. Stoga se, prema mišljenju tužitelja, zajamčeni pristup odobrava isključivo za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije i ne može se odobriti za električnu energiju proizvedenu iz neobnovljivih izvora energije, kao što je to slučaj s energijom koju proizvode CEH i CEO. Slijedom toga, čini se da odobravanje zajamčenog pristupa električnoj energiji koju proizvode ta dva društva predstavlja povredu odredbi članka 15. stavka 4. Direktive 2009/72.
- 21 **Tužnici i intervenijent** tvrde da uvjeti koji se odnose na postojanje državnih potpora iz članka 107. UFEU-a nisu ispunjeni, tako da se nije trebalo obavijestiti o predmetnoj mjeri, i da je članak 15. stavak 4. Direktive 2009/72 pravilno prenesen člankom 5. stavkom 3. Zakona br. 123/2012.
- 22 U tom smislu **rumunjska vlada** ističe da je ANRE nadležno tijelo za izradu, odobravanje i nadzor primjene obvezujućih propisa na nacionalnoj razini potrebnih za funkcioniranje sektora i tržišta električne energije u uvjetima učinkovitosti, tržišnog natjecanja, transparentnosti i zaštite potrošača. ANRE je na temelju propisa Unije (osobito direktiva 2009/28, 2012/27 i 2009/72) te Zakona br. 123/2012 povezo odredbe koje se odnose na zajamčeni ili prioritetni pristup te prioritetno dispečiranje s postojećim pravilima na tržištu za uravnoteženje, u skladu s kojima se jedinice za dispečiranje upotrebljavaju prema kriteriju ekonomskog prvenstva.
- 23 Međutim, Odlukom br. 138/2013 pojašnjava se da je Transelectrica dužna prvenstveno dispečirati električnu energiju koju proizvode CEH i CEO pod uvjetima predviđenima propisima koje je donio ANRE. Isto tako, obveza obaju društava da pružaju tehnološke usluge povezane sa sustavom podvrgnuta je uvjetima utvrđenima u propisima ANRE-a. Troškove u vezi s djelatnošću pružanja tehnoloških usluga povezanih sa sustavom opravdavaju proizvođači, a

ovjerava ih ANRE poštujući primjenjive europske i nacionalne propise te u skladu s metodama utvrđivanja reguliranih tarifa odobrenih odlukom ANRE-a.

- 24 Intervenijent **Ministarstvo gospodarstva, energetike i poslovnog okruženja**, pozivajući se na pripreme akte za Odluku br. 138/2013, tvrdi da je potonji akt donesen radi sigurnosnog funkcioniranja nacionalnog sustava električne energije i osiguranja sigurnosti opskrbe električnom energijom.
- 25 Odlukom br. 138/2013 upućuje se na postupak dispečiranja u proizvodnim postrojenjima radi uravnoteživanja nacionalnog sustava električne energije. U tom smislu CEH i CEO mogu na zahtjev operatora prijenosa i sustava (Transelectrica) pružati tehnološke usluge povezane sa sustavom pod uvjetima koje odredi ANRE. Potonji utvrđuje reguliranu cijenu za pružanje tih usluga na temelju metodologije koju je donio ANRE. Cijena odobrena za pružanje tehnoloških usluga povezanih sa sustavom usporediva je s ponderiranom prosječnom kupovnom cijenom te vrste usluga na slobodnom tržištu.
- 26 Primjenjujući Direktivu 2009/72 i nacionalno zakonodavstvo, ANRE utvrđuje objektivne, transparentne i nediskriminirajuće kriterije za sve proizvođače kako se ne bi negativno utjecalo na pravilno funkcioniranje tržišta električne energije ni na djelatnost drugih proizvođača koji posluju na tom tržištu. Mjerodavnim propisima i Odlukom br. 138/2013 ne može se negativno utjecati na interese drugih subjekata koji posluju na tržištu. Primjenom tih mjera ne narušava se tržište električne energije i ne uvodi se protutržišni tretman s obzirom na to da su tehnološke usluge povezane sa sustavom određene objektivno, ovisno o postojećim uvjetima na tržištu, a cijenu po kojoj se pružaju te usluge uređuje ANRE.
- 27 S obzirom na ta razmatranja intervenijent tvrdi da valja isključiti postojanje državne potpore.
- 28 Tuženik, društvo **Transelectrica**, pojašnjava da svaki proizvođač koji je s njim sklopio ugovor o pružanju tehnoloških usluga povezanih sa sustavom na dotičnom tržištu (slobodnom ili uređenom) ima obvezu ponuditi na tržištu uravnoteženja barem količinu utvrđenu u ugovoru. Aktiviranje pričuva na tržištu uravnoteženja ne jamči se ni jednom pružatelju tehnoloških usluga povezanih sa sustavom s obzirom na to da se ono provodi u skladu s tržišnim pravilima na temelju ekonomskog prvenstva. To se pravilo također primjenjuje na proizvođače na koje se odnosi Odluka br. 138/2013 s obzirom na to da ne postoji nikakvo jamstvo za korištenje energije uravnoteženja koju potonji povlašteno isporučuju (izuzev ekonomskog prvenstva).
- 29 Tržište tehnoloških usluga povezanih sa sustavom u Rumunjskoj je vrlo koncentrirano i niskog stupnja tržišnog natjecanja, bez obzira na vrstu pričuve. Cijene navedenih usluga na slobodnom tržištu visoke su u slučaju ograničene ponude, a u brojnim slučajevima ponderirane prosječne cijene ponude prekoračuju

regulirane cijene. U takvom kontekstu nije moguće sa sigurnošću tvrditi da bi kupovna cijena pričuva bila vrlo niža bez odredbi Odluke br. 138/2013.

- 30 U primjenjivim propisima koje je donio ANRE pojam prvenstvenog odašiljanja preuzet je iz zakonodavstva Unije, pri čemu se nije zadržalo prvobitno značenje tog pojma. Naime, što se tiče propisa ANRE-a, značenje prioritnog dispečiranja ograničeno je isključivo na situacije u kojima se mora smanjiti snaga u svrhu uravnoteženja nacionalnog sustava električne energije zbog znatnih prekoračenja snage u određenim posebnim uvjetima. To prioritno dispečiranje usko je povezano s ekonomskim prvenstvom uspostavljenim na tržištu uravnoteženja, njime se sudionicima na tržištu ne nude konkurentske prednosti te se primjenjuje isključivo na temelju određene razine dnevnih ponuda na tržištu uravnoteženja.
- 31 Elektrane na koje se odnosi Odluka br. 138/2013 ne ostvaruju korist od prioritnog dispečiranja na način na koji tu korist ostvaruju obnovljivi izvori i energija proizvedene kogeneracijom, kako je doista predviđeno važećim zakonodavstvom, nego isključivo od prednosti u situaciji u kojoj se cijena dnevnih ponuda na tržištu uravnoteženja smanjuje ispod vrijednosti od 0,1 rumunjskih leja po MWh te isključivo ako postoje ugovori sklopljeni na tržištu električne energije.
- 32 Naposljetku, tuženici također ističu da je projekt na temelju Odluke br. 138/2013 ispitao Consiliul Concurenței (tijelo nadležno za tržišno natjecanje), koji je dao pozitivno mišljenje pojašnjavajući da mjere poduzete za sigurnost opskrbe električnom energijom imaju prednost u odnosu na pravila u području državnih potpora. Osim toga, ANRE je naveo da su predmetne mjere u skladu s primjenjivim zakonodavstvom i da nisu protivne pravnom okviru koji je on uspostavio.

Kratak prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 33 Sud koji je uputio zahtjev ističe da je u trenutačnom stanju predmeta nakon kasacijskog postupka, i nakon što je vrhovni sud vratio predmet na ponovno odlučivanje, sud koji odlučuje o meritumu vezan kasacijskom presudom. Iz presude Înalta Curtea de Casație și Justiție (Vrhovni kasacijski sud) proizlazi da valja ispitati aspekt postojanja ili nepostojanja državne potpore. Usto, sud koji je uputio zahtjev slaže se s dvojabama koje je izrazio tužitelj u vezi s pravilnim prenošenjem članka 15. stavka 4. Direktive 2009/72.
- 34 Što se tiče **prvog prethodnog pitanja**, podsjećajući na tužiteljeve argumente, sud koji je uputio zahtjev navodi da se čini da je rumunjska država donijela Odluku br. 138/2013 kako bi CEH-u i CEO-u osigurala više koristi, odnosno: zajamčenu prodaju električne energije koja se proizvodi pomoću neprekidnog funkcioniranja elektrana, smanjenje troškova pružanja tehnoloških usluga povezanih sa sustavom uklanjanjem troškova pokretanja elektrana i proizvodnju energije po nižoj cijeni, koja se može prodavati na slobodnom ili uređenom tržištu.

- 35 Nužnost obraćanja Sudu proizlazi iz okolnosti predmeta jer prednost dodijeljena proizvođačima na koju se odnosi Odluka br. 138/2013 ne proizlazi iz sâmog prijenosa određenog novčanog iznosa, dobra ili druge vrijednosti, nego iz složenog mehanizma funkcioniranja energetskog tržišta.
- 36 Što se tiče **drugog prethodnog pitanja**, sud koji je uputio zahtjev utvrđuje da je Odluka br. 138/2013 donesena na temelju članka 5. stavka 3. Zakona br. 123/2012, odredbe kojom se u nacionalno pravo prenosi članak 15. stavak 4. Direktive 2009/72. Unatoč tomu, postoji prema mišljenju tog suda razlika između tih dviju odredbi jer je cilj članka 15. stavka 4. Direktive davanje prednosti dispečiranju, dok se članak 5. stavak 3. Zakona br. 123/2012 odnosi na zajamčeni pristup elektroenergetskim mrežama.
- 37 Slijedom toga, valja utvrditi predstavlja li članak 15. stavak 4. Direktive iznimku koja se strogo primjenjuje, kojom se omogućuje isključivo odobravanje prioritetnog pristupa, a ne zajamčeni pristup uređen Odlukom br. 138/2013, osobito u kontekstu u kojem je pojam zajamčenog pristupa autonoman, definiran u uvodnoj izjavi 60. Direktive 2009/28. Iz sadržaja te direktive također proizlazi da se zajamčeni pristup odobrava isključivo u slučaju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i da nije dopušten za električnu energiju iz neobnovljivih izvora. Čini se da odobreni zajamčeni pristup električnoj energiji koju proizvode CEH i CEO predstavlja povredu odredaba članka 15. stavka 4. Direktive 2009/72.
- 38 Stoga valja utvrditi može li država članica na temelju te odredbe određenim društvima koja proizvode energiju iz neobnovljivih izvora odobriti zajamčeni pristup mrežama.